

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No. | General Publication Number: 1919

FCR Sertifika No. | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Fecr

Yayın No | Publication Number: 1124

Kitap Adı : Hadislerde Kadın ve Aile Hayatı

Book Title : Women and Family Life in the Hadiths

ISBN : 978-625-8724-80-6

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258724806

Yazar | Author: Mehtap Yalçıntaş | orcid.org/0000-0002-2479-9756

Kurum | Institution: Diyanet İşleri Başkanlığı

ROR ID: ror.org/007x4cq57

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 192 (xviii+174)

Yayın Tarihi | Publication Date: Nisan | April 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj | Layout Design: FCR

Kapak | Cover Design: Selda Kavas Afacan

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: HRH - İslam | Islam

BISAC: REL037000 - Din / İslam / Genel | Religion / Islam / General

THEMA: QRP2 - Hadis | Hadith

LC Classification: BP173.4 - İslam sosyolojisi: Kadın | Islamic sociology: Women

DEWEY: 297.082 - İslam'da kadın | Women in Islam

WoS Category: Din | Religion

WoS Citation Topics Meso: 6.256 - Din | Religion

WoS Citation Topics Micro: 6.256.2325 - Din araştırmaları | Religious Studies

Scopus Subject Areas: 1212 - Din Araştırmaları | Religious Studies

Atf Bilgisi | Cite as: Yalçıntaş, Mehtap. *Hadislerde Kadın ve Aile Hayatı*. FCR Yayın Ltd.-Fecr, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Hadislerde Kadın ve Aile Hayatı

Mehtap YALÇINTAŞ

Ankara 2026

Yazar Hakkında | About the Author

Mehtap YALÇINTAŞ

Yozgat'ın Sorgun ilçesinde doğdu. Gazi Üniversitesi Çorum İlahiyat Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamladı. Mezuniyetinin ardından Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Kur'an kurslarında görev yapmaya başlamış olup bu görevini hâlen sürdürmektedir. Yüksek lisans eğitimini Bozok Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Hadis Ana Bilim Dalı'nda "Rivayetler Işığında Kadının Aile İçindeki Yeri ve Önemi" başlıklı teziyle tamamlamış olup bu alanda çalışmalarına devam etmektedir. Evli ve iki çocuk annesidir.

Mehtap YALÇINTAŞ was born in the Sorgun district of Yozgat. She completed her undergraduate education at Gazi University, Faculty of Theology in Çorum. Following her graduation, she began working at Qur'an courses affiliated with the Presidency of Religious Affairs (Diyanet İşleri Başkanlığı), where she continues to serve. She completed her master's degree at Bozok University, Institute of Social Sciences, Department of Hadith, with a thesis entitled "*The Place and Importance of Women within the Family in Light of the Narrations*", and continues her academic studies in this field. She is married and a mother of two children.

Kitap Hakkında

Hadislerde Kadın ve Aile Hayatı

İslâm düşünce geleneğinde aile kurumu, yalnızca toplumsal bir yapı değil; aynı zamanda dinî, ahlâkî ve nesiller arası sürekliliği teminat altına alan temel bir müessese olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda kadının aile içindeki konumu hem ontolojik hem de normatif boyutlarıyla daima merkezî bir mesele olmuştur. Elinizdeki çalışma, Hz. Peygamber'in (s.a.s) rivayetleri ekseninde Müslüman kadının aile içindeki yerini, görev ve sorumluluklarını sistematik ve bütüncül bir perspektifle ele almaktadır. Eserde, kadının aile yapısı içerisindeki konumu; eş ve anne kimliği çerçevesinde üstlendiği sorumluluklar başta olmak üzere, çocuk terbiyesi, aile mahremiyetinin korunması, aile içi sırların muhafazası, çocuklar arasında adalet ilkesinin gözetilmesi, kız çocuklarının eğitimi, kadının sosyal hayattaki konumlanışı ve çalışma hayatına katılımı gibi çok katmanlı sorumluluk alanları bağlamında ele alınmaktadır. Bu çerçevede çalışma, söz konusu sorumluluk alanlarını hadis literatürü perspektifinden analiz ederek, aile kurumunun inşası ve sürekliliğinde kadının üstlendiği merkezî rolü teorik ve rivayet temelli bir zeminde temellendirmeyi hedeflemektedir. Çalışma, kadının konumunu ilk insanın yaratılışından itibaren ele alarak, onun varoluşsal değerinin ve toplumsal fonksiyonunun sürekliliğine dikkat çekmektedir. Modernleşme ve teknolojik dönüşümlerin kadının toplumsal sorumluluklarını çeşitlendirdiği günümüzde, İslâm'ın insan hayatını bütüncül biçimde düzenleyen ilkesel yapısı içinde aile kurumuna ve nesillerin inşasına verilen önem özellikle öne çıkmaktadır. Bu anlamda çalışma, Hz. Peygamber'e (s.a.s) nispet edilen rivayetleri temel referans olarak almakta ve modern düşünce ile feminist teorilerin kadına atfettiği anlamlandırma biçimlerini İslâmî rivayet geleneğinin perspektifiyle mukayeseli biçimde analiz etmektedir. Sonuç olarak çalışma, Hz. Peygamber'in (s.a.s) rivayetleri ekseninde kadının aile içindeki yerini normatif, tarihsel ve ahlâkî boyutlarıyla ele alarak kadının yaratılış gayesi ve aile içindeki işlevi konusunda rivayet merkezli bir perspektif geliştirmektedir. Bu yönüyle eser, hadis literatürüne dayalı aile araştırmalarını derinleştirmekte ve kadının aile içindeki konumuna ilişkin güncel tartışmalara teorik ve metodolojik düzlemde katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın, Aile, Hadis, Rivayet, Mahremiyet.

About the Book

Women and Family Life in the Hadiths

In the Islamic intellectual tradition, the institution of the family has been regarded not merely as a social structure, but as a foundational entity that safeguards religious, moral, and intergenerational continuity. Within this framework, the position of women in the family has consistently constituted a central issue, both in ontological and normative terms. The present study examines the place, duties, and responsibilities of Muslim women within the family through a systematic and holistic perspective grounded in the Prophetic traditions (riwāyāt). The work addresses the multifaceted responsibilities of women within the family structure, including their roles as wives and mothers, child upbringing, the preservation of family privacy, the safeguarding of intra-family confidentiality, the observance of justice among children, the education of daughters, women's positioning in social life, and their participation in working life. In this respect, the study analyzes these areas of responsibility through the lens of the hadith literature, seeking to provide a theoretical and tradition-based grounding for the central role women assume in the formation and continuity of the family institution. The study further approaches the position of women from the moment of the creation of the first human being, emphasizing the continuity of their existential value and social function. In an era marked by modernization and technological transformation—processes that have diversified women's social responsibilities—the importance attributed to the family institution and the construction of future generations within Islam's holistic and principled framework is brought to the fore. Accordingly, the study takes the Prophetic traditions as its primary frame of reference and offers a comparative analysis between the roles and interpretive frameworks attributed to women in modern thought and feminist theories and those articulated within the Islamic tradition of hadith. Ultimately, the work aims to reread the position of women within the family through normative, historical, and moral dimensions centered on the Prophetic traditions, and to develop a hadith-based perspective concerning women's created purpose and familial function. In this regard, the study contributes to the deepening of family

research grounded in hadith literature and provides a theoretical and methodological contribution to contemporary debates on women's position within the family.

Keywords: Women, Family, Hadith, Narration, Privacy.

*Bu Kitabı Sevgili Babam Celal Kayhan'a (1939-2001)
Özlem ve Rahmetle İthaf ediyorum...*

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	xiii
KISALTMALAR	xvii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1. TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE KADIN	9
1.1. TEİST DİNİ GELENEKLER AÇISINDAN KADIN	10
1.1.1. Yahudilik Açısından Kadın	10
1.1.2. Hıristiyanlık Açısından Kadın	14
1.1.3. Câhiliye Toplumu Açısından Kadın	18
1.1.4. İslâm Açısından Kadın	23
1.2. YARATILIŞ VE FITRAT AÇISINDAN KADIN	27
1.2.1. Cinsiyet Farklılığı	27
1.2.2. Kadın-Erkek Eşitliği	30
1.2.3. Kadının Hakları	32
1.2.4. Toplumsal Cinsiyet ve İstanbul Sözleşmesi	39
1.2.5. Kur'ân'ın Çizdiği Modelde Kadın ve Aile	50
1.2.6. Hz. Peygamber'in (s.a.s.) Çizdiği Modelde Kadın ve Aile	53
1.2.7. Kadının Yaratılışı Bağlamında Kaburga/Eğe Kemiği Hadisinin Değerlendirilmesi	60

İKİNCİ BÖLÜM

2. HADİSLERDE KADIN VE AİLE HAYATI	73
2.1. EŞ OLARAK AİLE İÇİNDE KADIN	74
2.1.1. Kadının Aile İçindeki Rolü ve Sorumlulukları	74
2.1.2. Erkeğin Aile İçindeki Rolü ve Sorumlulukları	78
2.1.3. Kadın ve Erkeğin Aile İçindeki Rolü ve Sorumlulukları	85
2.1.4. İtaat Bağlamında Kadının Kocasına Secde Etmesi Hadisinin Değerlendirilmesi	92
2.2. ÇOCUK TERBİYESİ VE EĞİTİMİ AÇISINDAN AİLE İÇİNDE KADIN	103
2.2.1. Çocuk Terbiyesinde Anne Olarak Kadın	103

2.2.2. Hz. Peygamber'in (s.a.s) Kadın ve Kız Çocuklarına Verdiği Eğitsel Değer	111
2.3. TOPLUMSAL SORUMLULUKLAR AÇISINDAN AİLE İÇİNDE KADIN	116
2.3.1. Hz. Peygamber (s.a.s) Döneminde Kadının Çalışma ve Sosyal Hayatı	116
2.3.2. Günümüzde Kadının Çalışma ve Sosyal Hayatı	122
2.4. MAHREMİYET AÇISINDAN AİLE İÇİNDE KADIN	131
2.4.1. Modern Toplumda Mahremiyet ve Aile İlişkileri	131
4.2.2. Sosyal Medyada Kadının Temsili ve Mahremiyetin Korunması	144
SONUÇ	155
KAYNAKÇA	157
DİZİN	173

ÖN SÖZ

Kadın, tarihsel süreç içerisinde toplumsal yapının şekillenmesinde merkezî bir rol oynamış; sosyal, kültürel ve dinî bağlamlarda sürekli olarak tartışmaların odağında yer almıştır. Farklı medeniyetlerde kadın kimliği hem teorik düzeyde hem de pratik yaşamda çeşitli anlayışlar çerçevesinde ele alınmış; bu çerçevede kadının konumu, hakları ve toplumsal rolleri üzerine pek çok fikir üretilmiştir. Bu anlamda kadın, kimi zaman batıl inançların, kimi zaman da toplumsal ve kültürel yapıların etkisiyle sosyal hayattan uzaklaştırılmış; bu durum, onun fitratı ve yaratılış gayesi dışında bir konumda değerlendirilmesine yol açmıştır. Bu çarpık konumlandırma, kadının hem bireysel hem de toplumsal düzeyde çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmasına zemin hazırlamıştır. Bu sorunların aşılabilmesi için, kadının kendi varoluş amacını yeniden idrak ederek bireysel ve toplumsal hayatını bu doğrultuda şekillendirmesi, önemli bir mihenk taşı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çerçevede, kadının bireysel kimliğini ve toplumsal rolünü doğru bir şekilde konumlandırmak yalnızca onun kişisel gelişimi açısından değil, aynı zamanda toplumun en temel kurumu olan ailenin sağlıklı bir şekilde yapılandırılması açısından da büyük bir önem arz etmektedir. Özellikle günümüzde eğitim ve öğretim düzeyinin artış göstermesiyle birlikte kadın, toplumun hemen her alanında daha etkin ve görünür roller üstlenmeye başlamıştır. Ancak kadının sosyal hayattaki varlığının güçlenmesi, onun birtakım sorunlarla karşılaşmasını da beraberinde getirmiştir. Bu sorunların önemli bir kısmı, doğrudan ya da dolaylı olarak, ailenin yapısını ve işleyişini de etkilemektedir. Zira kadının birey olarak yaşadığı bu sıkıntılar, çoğu zaman aile kurumuna da yansımakta dolayısıyla toplumsal yapının bütüncül işleyişini tehdit edebilmektedir. Bu çerçevede, hem kadının sosyal hayatta karşılaştığı zorluklara hem de aile içindeki sorunlara yönelik anlamlı

ve sürdürülebilir çözümler üretme arayışı, günümüzde giderek daha fazla önem kazanmaktadır. İşte bu çalışma, söz konusu sorunlara ışık tutmak amacıyla, Hz. Peygamber'in (s.a.s) hadisleri çerçevesinde kadının karşılaştığı problemlere yönelik bir çözüm imkânının olup olmadığını araştırmayı amaçlamaktadır.

Kadın üzerine yapılan akademik ve sosyolojik çalışmalara bakıldığında, genel olarak iki temel yaklaşımın öne çıktığı görülmektedir. Bu yaklaşımlardan ilki, kadını sosyal hayatın dışında tutarak onu daha çok geleneksel roller çerçevesinde ikinci planda konumlandırmakta; diğeri ise feminist düşünce ekseninde, cinsiyet merkezli bir söylemle kadını toplumsal yapının merkezine yerleştirme çabası taşımaktadır. Her iki perspektif de kadının toplumsal ve bireysel kimliğini tek boyutlu bir çerçevede ele alma eğilimindedir. Oysa kadının hem aile içindeki yeri hem de toplumsal alandaki varlığı, çok katmanlı ve dinamik bir yapıya sahiptir. Bu çalışmada söz konusu iki yaklaşım dikkate alınmakla birlikte, herhangi birisi merkezleştirilmemektedir. Bunun yerine, kadının ailede üstlendiği rollerden başlayarak toplumsal hayattaki görev ve sorumluluklarına kadar uzanan çok yönlü konumu, Hz. Peygamber'in (s.a.s) hadisleri bağlamında değerlendirilmektedir. Bu bağlamda hadis literatürünün sunduğu veriler esas alınarak kadının konumu yeniden değerlendirilmeye tabi tutulmakta; böylece hem klasik ilmî birikimle süreklilik arz eden hem de çağdaş toplumsal gerçeklikle irtibat kurabilen dengeli ve bütüncül bir perspektifin ortaya konulması hedeflenmektedir.

Çalışma, giriş ve sonuç bölümleri hariç olmak üzere iki ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, tarihsel süreç içerisinde kadına yönelik algılar kısaca ele alınmakta; ardından kadının aile içindeki yeri ve önemi, genel bir çerçevede değerlendirilmektedir. İkinci bölümde ise, kadının aile içindeki konumu Hz. Peygamber'in (s.a.s) hadisleri bağlamında incelenmekte; özellikle annelik rolü, eğitim sorumluluğu ve sosyal hayattaki etkinliği gibi konulara yer verilmektedir.

Bu çalışmada bilgi ve tecrübeleriyle yol gösteren saygıdeğer hocam Prof. Dr. Orhan Yılmaz'a; konuyu farklı boyutlarıyla ele almam hususunda ufkumu genişleten değerli eşim Dr. Öğr. Üyesi İsmail Yalçıntaş'a teşekkür ederim. Yetiřmemde büyük emeği bulunan merhum babamı rahmetle yâd eder; emek ve duasını esirgemeyen anneme, hocalarıma ve kıymetli çocuklarım Muhammed Bayezıd ile Fatma Zehra'ya gönülden sevgilerimi sunarım.

Gayret bizden muvaffakiyet Allah'tandır.

Mehtap YALçINTAş

Aydın - 2026

KISALTMALAR

b.	: bin
bk.	: bakınız
çev.	: çevirmen
DEÜİFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi
DİB	: Diyanet İşleri Başkanlığı
Hız.	: Hazreti
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
No.	: numara
sad.	: sadeleştiren
s.a.s.	: sallallâhu aleyhi ve sellem
şerh.	: şerh eden
trc.	: tercüme
thk.	: tahkik eden
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
ts.	: tarihsiz
vd.	: ve devamı
v.dğr.	: ve diğerleri
yay. haz.	: yayına hazırlayan